JAVASCHE COURANT. No. 55.

DONDERDAG den 7den Mei 1829.

JE MAINTIENDRAI

IN-OFFICIEEL GEDEELTE.

EUROPESCHE BERIGTEN.

NEDERLANDEN.

Luik, *den 10den november jl.*

Men leest in een onzer dagbladen, dat de nieuw benoemde bisschop van Namen zijnen eed nog niet heeft afgelegd, en dat de plegtigheid in genoemde stad, ter zijner ontvangst verordend, vooreerst eenigen tijd is uitgesteld.

Utrecht, *den 11den november jl.*

Den 8sten dezer des avonds is in de brouwerij *de Aker* van de heeren *Schuurman* een felle brand ontstaan, door welken ook de omliggende gebouwen een tijd lang zijn bedreigd, doch welke omstreeks elf uren is beteugeld, na dat het woonhuis eene prooi der vlammen was geworden.—De studenten aan 's Rijks universiteit en de troepen der bezetting hebben zich bij deze gelegenheid weder zeer loffelijk gekweten.

(Haarlemsche Courant van den 13den november jl.)

Brussel, *den 11den november jl.*

In de bijeenkomst van de tweede kamer van heden heeft de heer *van Alphen* zitting genomen. Onder de ingekomene petitien is eene van bierbrouwers te Amsterdam tegen eene verhooging van den accijns op het bier, bij eene eventuele afschaffing van den accijns op het gemaal. Omtrent een verzoekschrift van eigenaars van huizen te Amsterdam, zich beklagende, dat de wet op het personeel verkeerdelijk op hun werd toegepast, is rapport uitgebragt. Het verzoekschrift is ter griffie nedergelegd, op dat men 'er, bij de herziening van de wet op de personele belasting, de noodige aandacht op zoude kunnen vestigen.

's Gravenhage, *den 14den november jl.*

Men spreekt van de benoeming der heeren luitenants generaals *Janssens, Constant Villars, Tindal* en *van Limburg Stirum*, als generaals van de infanterie, en men voegt 'er bij, dat alle in hunne vorige betrekking zullen blijven, met uitzondering van den generaal *Tindal*, welke met het eerste groot militair commando zoude worden belast.

(Haarlemsche Courant van 15 november jl.)

ENGELAND.

Londen, *den 10den november jl.*

Men leest in een onzer ochtendbladen, in substantie, het navolgende: » Zoodra het gouvernement is onderrigt geworden, dat de op Morea commanderende generaal *Maison* ook willens was, om zijne operatien tot buiten het schier-eiland uittebreiden en de Turken uit Athene te drijven, heeft het een vertoog tegen deze uitbreiding aan het kabinet van Parijs medegedeeld. Men zegt, dat dit kabinet overtuigd is geweest van de regtmatigheid der ingebragte bezwaren, en dadelijk met den telegraaf bevelen heeft gezonden naar Toulon, om een snelzeilend schip naar Morea te doen vertrekken, met depeches, bij welke den generaal *Maison* de bedoelde expeditie werd verboden. Men voegt er bij, dat deze overeenstemming tusschen de britsche en fransche ministerien in dit gewigtig tijdpunt een algemeen genoegen moet geven, doch dat ook de in de grieksche wateren commanderende fransche en britsche admiralen, het oogmerk der expeditie van den generaal *Maison* beter doorgrondende, dan hij zelf, reeds van hunne zijde maatregelen hadden genomen, ten gevolge van welke de troepen, tegen Athene bestemd, niet waren vertrokken."

De russische oorlogschepen, welke de vloot van den admiraal *van Heyden* in den Middelandsche-zee gaan versterken, zijn in Portsmouth aangekomen, namelijk het schip *Grootvorst Michaël* van 84 stukken, *Princes van Lovicz* van 50 stukken en twee brikken. Zoodra deze schepen hunne bestemming zullen hebben bereikt, zal de genoemde admiraal, behalve de fregatten, acht lienie-schepen onder zijne bevelen tellen en zal de britsche vloot in die wateren tot zeven lienie-schepen en verscheidene fregatten zijn aangewassen.

De waarschijnlijkheid, dat het vreemd koren, het welk thans achter Konings-slot ligt, eerlang, zonder betaling van regten, aan de markt zal kunnen worden gebragt, heeft dezer dagen de graanprijzen eenigermate doen dalen.

Het ministerieel avondblad geeft op nieuw zijnen wensch te kennen, dat de onderhandelingen dezen winter den vrede tusschen Rusland en Turkije zullen tot stand brengen, en zijne vrees, dat, indien dit niet mogt gelukken, het vuur des oorlogs kwalijk tot beide deze mogendheden bepaald zoude blijven; het schijnt tevens hoop te voeden, dat de Sultan ditmaal minder halstarrig zal wezen.

Haarlemsche Courant van den 15den november jl.

FRANKRIJK.

Parijs, *den 4den november 1828.*

—De commissie, belast met het onderzoek van de beste middelen, ten einde de handelsbetrekkingen te verbeteren, is weder vergaderd geweest. De vragen, wegens de regten op den in- en uitvoer van het ijzer en van de suiker, zijn bij die gelegenheid overwogen. Het laat zich aanzien, dat kooplieden, zoo wel als grond-eigenaars en fabriekanten, hunne verschillende belangen zullen doen gelden; het bestuur zal, hoopt men, voor die der talrijkste klasse der belanghebbenden, de gebruikers namelijk, waken.

—Volgens bijzondere berigten uit Londen, zoude de heer *Lebzeltern* niet zijn geslaagd in zijne zending, ten oogmerk hebbende, om te bewerken, dat de jonge Koningin van Portugal de reize naar Weenen zoude aannemen, alvorens haar geleider daartoe nadere en bepaalde last van haren vader, Keizer *D. Pedro*, had ontvangen.

den 7den november jl.

—De *Moniteur* heeft weder de toetreding van veertien bisschoppen aangekondigd tot de verordeningen, betreffende het geestelijk onderwijs, zoo dat nu de meerderheid der hooge fransche geestelijkheid de zijde van het bestuur schijnt te hebben gekozen.

De grootmeester *de Vatismenil*, welke, gelijk men weet, aan het hoofd staat van het openbaar onderwijs, heeft tot dus verre veel tegenstand ondervonden in den raad der universiteit van de heeren *Clauzel, de Coussergues, Delvincourt*, en andere, welke onder het vorig ministerie in dien raad zijn geplaatst geworden. Men verneemt, dat de eerste dezer heeren bewogen is geworden, om zijn afscheid te vragen, en gereed is, eene reize naar Rome te ondernemen.

Het dagblad van Lyon, het welk is aangemerkt geworden als het hoofd-orgaan van de partij der congregatie, en het welk door de heeren *Delaveau, Franchet* en andere van dien stempel werd bezoldigd, heeft, bij mangel van fondsen, opgehouden te bestaan.—Men wil verzekeren, dat genoemde heeren en nog vier à vijf prefecten, welke zich het meest door hunne antiliberale beginselen hebben doen kennen, voor het bijeenkomen der wetgevende vergadering, uit het hoog bestuur zullen worden verwijderd.

—De jongste berigten uit Portugal, zoo wel die, welke regtstreeks van daar zijn ontvangen, als die, welke uit Engeland zijn aangebragt, melden, dat de knellende en willekeurige maatregelen van *D. Miguel* en die zijner partij eindelijk eene tegenwerking in dat Rijk hebben te weeg gebragt, en dat het waar is, dat zich daar te lande guerillas hebben opgedaan, welke zich, in het belang van de constitutionele orde van zaken, tegen de Miguellisten te weer stellen. Vreemd klinkt het, dat die guerillas zich het eerst hebben vertoond in Tras os-montes, alwaar insgelijks de eerste tegenstand tegen de constitutie is waargenomen. De man, welke aldaar het eerst de wapenen schijnt te hebben opgevat, is zekere kolonel *Serpa Pinto*, die, naar het schijnt, derwaarts uit Spanje is gevlugt, doch die zich met zijne bende dadelijk in de provincie Minho heeft geworpen, alwaar hij meer aanhang heeft kunnen vinden. De bevelhebber van Oporto heeft twee compagnien van het zeste regiment, aldaar in bezetting, tegen hem afgezonden. Het schijnt, dat deze de guerillas hebben ontmoet, doch omtrent den uitslag dezer ontmoeting is men geenszins in het zekere onderrigt. De monarchalen willen, dat de guerillas dadelijk is uit een gejaagd; de constitusionelen daarentegen, dat de geregelde troepen zich bij dezelve hebben gevoegd.

De laatste colonne der fransche troepen, welke uit Spanje terug keeren, is door Madrid getrokken. De officieren beklagen zich echter zeer over het koel onthaal, het welk hun in die hoofdstad is te beurt gevallen.

—Sedert de val van Varna is bekend geworden, vindt men in onze dagbladen menig betoog, wegens de waarschijnlijke gevolgen van deze gebeurtenis; vele komen intusschen tot nog toe daarin overeen, dat het niet denkelijk is, dat de russische legers in het barre jaargetijde de operatien zuidwaarts zullen vervolgen. De heer *de Pradt* alleen is met een vrij uitgebreid betoog voor den dag gekomen, waarin hij tracht aantetoonen, dat het bezit van genoemde vesting den togt der Russen naar Konstantinopel zoo goed als verzekert, en dat de mogendheden, indien het haar in de daad ernst is, om deze vergrooting van den reeds zoo magtigen russischen colossus te verhoeden, in tijds bedacht mogen zijn op middelen, ten einde een vergelijk tot stand te brengen.

Men meldt uit Toulon het navolgende: „ Het schip *le Tri-*

ment, hetwelk op het punt was, om met den admiraal *Rosamel* naar Griekenland te stevenen, heeft tegenbevel ontvangen, denkelijk, om dien admiraal, die, zoo men wil, de admiraal *de Rigny* gaat vervangen, nog nieuwe instructien te doen toekomen. Genoemd schip heeft ruim een millioen franken aan boord voor de fransche troepen op Morea.

Men spreekt nog altijd van het versterken der fransche krijgsmagt daar te lande."

PARIJS, *den 9den november jl.*

De berigten uit Lissabon tot den 25sten october, van de zijde der monarchalen bekend gemaakt, melden, onder andere, de navolgende bijzonderheden: » De vreemde mogenheden hebben zich veel moeite gegeven, om *D. Miguel* over te halen, ten einde toetestemmen in het huwelijk met *D. Maria*, de oudste dochter van Keizer *D. Pedro*, doch het schijnt, dat genoemde vorst tot dus verre alle deze aanzoeken heeft afgewezen.—De hoop der constitutionelen is door de komst van deze vorstin in Europa weder eenigzins aangewakkerd, en het is dezelve gelukt eenige onlusten in onderscheidene oorden des Rijks te verwekken.

» In de provincie Alemtejo hebben zich eenige benden vertoond, welker voornaamst doel echter schijnt te moeten worden gezocht in het voornemen, om te plunderen.

» In deze hoofdstad blijft het rustig. In Oporto heeft men pogingen aangewend, om onlusten te verwekken, doch de goede houding van de bezetting heeft dezelve verijdeld, en de Koning heeft vertrouwde lieden naar Tras-os-montes gezonden, ten einde de bevolking dier provincie, welke zich steeds getrouw heeft betoond aan de wettige orde van zaken, voor te lichten.

» Het geen echter de constitutionelen den laatsten slag zal toebrengen, is de oprigting van bataillons vrijwilligers in alle de steden des Rijks. Men meent van dezen maatregel denzelfden heilzamen uitslag te mogen verwachten, als de Spanjaarden van de oprigting der koninklijke vrijwilligers hebben beleefd."

De monarchalen erkennen alzoo het bestaan van gewapende benden, welke zich tegen het bewind der Miguellisten verzetten. Uit de vergelijking der onderscheidene berigten, zoo van de zijde der monarchalen, als van den kant der constitutionelen, moet men opmaken, dat het nog tot geen ernstig gevecht tusschen de wederzijdsche partijen is gekomen, doch, volgens de laatstgenoemde, moet de gewapende opstand zich op eene vrij groote schaal organiseren. De kolonel *Serpa-Pinto* commandeert in het noorden, en bevond zich, volgens de laatste berigten, in Braga; de insurgenten van Alemtejo worden door zekeren *Goës*, een vermogend man uit die provincie, aangevoerd.

Aangaande de komst der fransche oorlogschepen op de Taag deelen de monarchalen geene ophelderingen mede. Naar luid van bijzondere berigten zoude *D. Miguel* eigenhandige brieven hebben geschreven aan den Keizer van Oostenrijk en aan de Koningen van Frankrijk en van Pruissen, doch zoude hij dezelve ongeopend hebben terug bekomen. Het oprigten van bataillons zoogenaamde vrijwilligers werd beschouwd als eene wapening van het laagst gemeen, en alzoo als een maatregel, welke niet dan voor een gering gedeelte zoude kunnen worden uitgevoerd.— In Lissabon had men een dusdanig bataillon te zamen gebragt, hetwelk op den 26sten, den verjaardag van *D. Miguel*, benevens eenige andere troepen van de bezetting der hoofdstad, in oogenschouw zoude worden genomen. De plegtigheid zoude echter geenszins in 't openbaar plaats hebben en de vorst scheen de menigte zoo weinig te vertrouwen, dat hij last had gegeven, om de troepen in eene beslotene plaats, tusschen Ajuda en Alcantara, te vereenigen, en niemand anders bij die revue toetelaten, dan zoodanige personen, als welker denkwijze niet twijfelachtig was.

—De overste *Fabvier* heeft zich naar Nancy begeven, ten einde zijne hoogbejaarde moeder te gaan bezoeken.— Uit Griekenland heeft men geene nadere berigten. Men wil, dat, hoe het ook gaan moge, de fransche troepen niet voor in het voorjaar zullen kunnen terug keeren.

—De commissie voor het onderzoek van den staat der wegen en het bedrag der behoeften, om dezelve te verbeteren, tot voorzitter hebbende den gewezen minister *Pasquier*, heeft rapport uitgebragt van hare bevinding. Uit hetzelve blijkt, dat de toestand der wegen zoodanig verachterd is, dat er niet minder dan 198 millioenen vereischt zouden worden, om dezelve naar eisch te herstellen, en dat van deze som 85 millioenen onverwijld en zonder verder uitstel tot dit oogmerk zouden dienen te worden aangewend.

den 10den november jl.

Men meldt uit Gibraltar van den 23sten, dat de aanstekende ziekte destijds nog weinig verminderd was.

(Haarlemsche Courant van den 13den november jl.)

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, *den 10den november jl.*

Men wacht elk oogenblik de brieven uit Konstantinopel tot den 25sten, in welke men den indruk zal vernemen van de overgave van Varna aan de Russen.—In sommige van den 10den wordt gemeld, dat de nederlandsche ambassadeur het antwoord van de fransche en engelsche gezanten op de verklaring van den reis-effendi, dat de Porte geen gezant naar Corfu wilde zenden, heeft ingediend.—Bij dit antwoord verklaren de genoemde gezanten, dat de onderhandelingen, wegens het staatkundig bestaan van Griekenland, hen in Poros houden, en dat zij de Porte op nieuw uitnoodigen, om een gezant derwaarts te zenden. [Dit antwoord is ontvangen op een tijd, op welken de Porte geene andere dan gunstige berigten kreeg uit het noorden, doch tevens de tijding van de landing der Franschen op Morea; het moet, volgens het algemeen gerucht, den Divan bijzonder hebben verbitterd, en den reis-effendi hebben doen zeggen, dat de Porte minder dan ooit van de bevrediging van Griekenland wilde hooren, en liever troepen zenden, om het geluk der wapenen te beproeven;—doch in geschrifte is daar van nog niet gebleken.]

FRANKFORT, *den 11den november jl.*

In Crefeld hebben in de eerste dagen dezer maand ernstige onlusten plaats gehad, ten gevolgen van een besluit van de fabriekanten, om de loonen der arbeiders te verminderen. Deze hebben zich daartegen verzet, en zijn, daar dreigementen niet baatten, te hoop geloopen, ten einde zich aan de huizen der fabriekanten te wreken. De policie heeft niets verzuimd, om deze onlusten te stuiten, en het is dezelve laat in den nacht gelukt, de menigte te verspreiden, doch in den volgenden avond hebben de ontevredene arbeiders de tooneelen van den vorigen dag herhaald, zoo dat men een eskadron huzaren van Dusseldorp te hulp heeft moeten roepen, hetwelk de oproerigen heeft verstrooid, en onder welks bedekking een vrij groot aantal der schuldigste in verzekerde bewaring is gesteld. Op den dag van den 4den en 5den zijn sommige arbeiders ligt gekwetst, doch hebben de huzaren alleen eenige kneuzingen, ten gevolge van het werpen met steenen, bekomen.—Verscheidene huizen hebben geleden; geen derzelve is geplunderd, doch sommige zijn van deuren en vengsters, zelfs van het dak beroofd.

—In handelsbrieven uit Konstantinopel wordt gemeld, dat de Sultan, toegevende aan het verlangen der wetgeleerden, dezelve zoude hebben beloofd, om het leger van Ramis-Tschiflik niet te verlaten. Het schijnt echter, dat de Groote Heer dit alleen heeft beloofd, zoo lang de kans des oorlogs niet keerde, en Varna zich tegen de Russen bleef verdedigen.

Het russische linie-schip *Panteleimon*, hetwelk het corps diplomatique van voor Varna naar Odessa moest overbrengen, is in den storm op de Zwarte-zee, in welken het schip des Keizers mede is beschadigd, zoo geteisterd geworden, dat het ontredderd naar Sebastopol heeft moeten afhouden, en, na een gevaarvollen togt, die haven heeft bereikt. [De oostenrijksche ambassadeur, prins *van Hessen-Homburg*, is te land van daar naar Odessa gereisd, en den 23sten October in genoemde plaats aangekomen. De fransche gezant, de heer *de Mortemart*, heeft zich mede aan boord van de *Panteleimon* bevonden, en is daarna met dat schip te Odessa gearriveerd.]

(Haarlemsche Courant van 16 November jl.)

BERLIJN, *den 10den november jl.*

De petersburgsche bladen vermelden officiele berigten uit de russische legers tot den 17den october. Uit den inhoud blijkt, dat de belegering van Silistria zal worden voortgezet, doch dat de russische legers de positie voor Schumla hebben ontruimd en zich aan die zijde bepalen bij het bezetten en verzorgen van Varna en tot het observeren van de turksche legers aan de rivier de Kamtzjk.

Het gerucht van de vermeestering van Silistria is niet bevestigd geworden; hoe verre de belegering dier sterkte is gevorderd, blijkt niet uit deze berigten, alleen moet men uit dezelve opmaken, dat het tweede corps onder de bevelen van den generaal *Scherbatoff*, voor deze vesting is vereenigd, en dat het zesde, door den generaal *Roth* gecommandeerd, zich bij de hoofdarmee, onder bevel van den maarschalk *Witgenstein*, voor Schulma heeft gevoegd.

Naar luid dezer berigten is het bezetten van de positien voor Schulma door de russische legers alleen geschied, om de belegering van Varna te dekken tegen alle ondernemingen van de in eerstgenoemde vesting geposteerde krijgsmagt, onder den seraskier *Hussein*, en vervalt, met de vermeestering van Varna, de noodzakelijkheid, om die positie te blijven inhouden. Dien ten gevolge is genoemd legercorps in twee deelen verdeeld, waar van het een, bestaande uit het corps, te voren gecommandeerd door den generaal *Rudzewicz*, bestemd is, om de belegering van Silistria te dekken, en het tweede deel, namelijk het zesde corps, of liever de troepen, welke, tot dat corps behoorende, van voor Silistria zuidwaarts zijn getrokken, en het zevende corps, zullen dienen, om Varna te bezetten, en om de wegen, derwaarts leidende, tegen de verdere ondernemingen van *Hussein* te bewaken. Bij welke van deze groote afdeelingen de maarschalk zich zal voegen, blijkt niet uit deze opgaven. Ook van de garde wordt in dezelve geen gewag gemaakt, doch het gerucht, als of dat corps naar den Donau zoude opbreken, ten einde aan deze zijde dier rivier te kantonneren, wordt door deze opgaven eerder bevestigd, dan tegengesproken.

Ten aanzien van het vervolgen van de troepen van *Omar-Vrione* vindt men in genoemde berigten de navolgende bijzonderheden: » *Omar* is, in den nacht, volgende op den 11den october, den dag van de overgave van Varna, met zoo veel overhaasting terug getrokken, zelfs met achterlating van eene menigte bagagie, dat prins *Eugenius van Wurtenberg* den tijd niet heeft gehad, hem in te halen, en dat deze veldheer niet voor de Kamtzjk, tot welke rivier zich, naar luid der gege-

[bev]elen, de vervolgingen zich zouden moeten bepalen, is [aa]ngekomen, dan na dat de Turken reeds hadden post gevat [a]chter eene vaste wipbrug, welke aan de beide zijden door vrij [u]itgebreide werken werd gedekt. Prins *Eugenius* heeft zich [d]aarop geposteerd in het dorp Petrokoï.

» Den 15den is eene afdeeling turksche troepen, tot het corps [v]an *Omar* behoorende, op den linker-oever van de Kamtzijk [v]erschenen, ten einde deze positie ook aan die zijde van [v]estingwerken te voorzien. De generaal *Dellinghausen*, welke [d]en vijand met eene brigade der 19de divisie (zevende corps) [e]n eene afdeeling ruiterij in 't oog heild, heeft hem dadelijk [aa]ngegrepen. De Turken hebben den aanval niet afgewacht, [e]n zijn hals over hoofd teruggetrokken; — zij hebben de brug [o]pgehouden, zelfs voor dat alle hunne manschappen dezelve [w]aren gepasseerd; zoo dat verscheidene hunner, bij het over[z]wemmen der rivier, zijn omgekomen. Sedert heeft *Omar* [e]ene nieuwe beweging beproefd, en zijn de Russen meester [g]ebleven van den linker-oever van den vloed.

MENGELINGEN.

APOLLOS TEMPEL

TE

BASSAË IN ARKADIE.

Vervolg en slot van no. 51 van den Javasche Courant van den 28sten april ll.

Wat nu de *bijzonderheden* betreft, zoo geven vooreerst de *ko[per]platen* twee beschouwingen der landdouw rondom den tem[pe]l, uit de verte en de nabijheid beschouwd, welke *Reinhard* [g]egraveerd heeft, vervolgens op drie platen een gezigt van het [i]nwendige des tempels, een schets van den geheelen omtrek [d]es tempels, en voorts van zekere gedeelten derzelven. In de vig[n]etten zijn ook nog eenige bijzondere stukken van Architektuur [m]edegedeeld; meer naauwkeurige teekeningen en afmetingen [v]an het Architektonische dan die van *von Stackelberg*, zijn van [d]en Heer *Cockerell* te wachten. De zesde plaat geeft volledig [d]akende zamenstelling der gezamenlijke platen die *den Fries* [v]an het inwendige des tempels vormden, en die, hier deels [n]aar uitwendige merkteekenen, deels naar inwendige gronden [n]aar den zamenhang der voorstelling zelve, aan elkander ge[s]chakeld zijn. Dan volgen op 23 platen, die *Dom Marchetti* [g]egraveerd heeft, de teekeningen der afzonderlijke gedeelten [v]an *den Fries*. De beide laatste koperplaten van dit werk ver[t]oonen fragmenten van Basreliefs uit de *Metopen*, en eenige [a]fgebroken stukken eener colossale statue, die men onder de [b]ouwvallen gevonden heeft. De *Tekst* behandelt, na een kort [v]oorberigt, in de eerste plaats het tempelgebouw zelf, beschrijft [d]eszelfs ligging en den toestand des bouwvals, verhaalt de ma[ni]er van ontdekking, en schildert met levendige kleuren en be[va]lligheid het vrolijke leven der reizenden en der door hen tot [z]ich gelokte Arkadische herders, in den tijd der opdelvingen; [d]an wijdt hij uit over de aanleiding, den tijd en de meesters [v]an den tempelbouw, over de inrigting en de sieraden van het [g]ebouw, inzonderheid over de talrijke geschilderde bouwsieraden, hij tracht de Architektuur van het gebouw, volgens denk[be]eld, de heerschende idee, waarnaar hetzelve ontworpen [s]chijnt, te karakteriseren, en geeft de bijzondere eigenschappen [d]er daarin voorkomende Dorische, Iönische, en Korinthische [z]uilen-rei aan. De tweede afdeeling betreft het beeldwerk: al[l]ereerst de Friesen aan de zuilen. Naar opgave der lengtemaat [v]an *den Fries*, en de wijze, hoe hij op de vier zijden des tem[pe]ls verdeeld was, bevlijtigt zich de schrijver om het oogmerk [d]es kunstenaars bij de keuze des onderwerps (de Amazonenslag [e]n de kamp der Centauren) uit te vinden, en de betrekking en [b]eduiding van het geheele zamenstel op het spoor te komen; [v]ervolgens analijseert hij de voorstelling van den slag der Ama[z]onen, den kamp der Centauren, en van de tusschen beide in[g]evoerde hulpgoden, te weten: *Apollo* en *Artemis* of *Diana*, [o]p eenen door herten getrokken wagen, en hij bekleedt zijne [r]edenering met fabel-, bouw-, en beeldhouwkundige gronden; [h]ij beschouwt deze Reliefs in betrekking tot vroegere en latere [e]n derzelver beduiding, naar aanleiding van de geschiedenis der [k]unst, en hij stelt de behandeling van het onderwerp, het ont[w]erpen der karakters, de uitdrukking, de ordening, de teeke[n]ing en bearbeiding van het marmer, inzonderheid de zeer uit[k]omende in achtkoming der optische werking, voortreffelijk in [h]et licht. In het tweede hoofdstuk dezer afdeeling, beschrijft [h]ij een standbeeld van *Apollo Epicurius*, hetwelk, gelijk hij [z]egt, in de plaats van het oorspronkelijk beeld kwam, en naar [e]enige overblijfsels te oordeelen, een *Akrolithe*, een houten [b]eeld met marmeren uiteinden, moet geweest zijn. De bijvoeg[s]els, betreffen den Lijcaeischen berg, de overblijfsels van Mes[se]ne, het Panhellenium op Aegina. (De Heer *von Stackelberg* [h]eeft zich zeer veel moeite te bewijzen, dat de Aeginetische [t]empel, van den welken de bekende standbeelden-groeppen af[k]omstig zijn, een tempel van Minerva en niet het Panhellenium [i]s, hetwelk op het Oostelijke hooge gebergte moet gelegen hebben. [U]it den rijken voorraad van Archaeologische onderwerpen, [w]elke in dit werk behandeld worden, komen de volgende pun[te]n bijzonder opmerkenswaardig voor. De Heer *von Stackel[be]rg* neemt volgens *Pausanias* met anderen het gevoelen aan, [d]at voor *Apollo Epikoureios*, *Epicurius*, deze Phigalische tem[pel], in den tijd toen de pest te Athene woedde, opgerigt is. [W]elk gevoelen echter reeds elders bestreden is door den geleer[de]n Gottingschen Archiologist, den Heer Professor *Muller*, (schoonzoon van den beroemden *Hugo*.) Intusschen is zoo veel zeker, dat de Athener *Iktinos*, de bouwmeester van het Parthenon, ook dezen tempel gebouwd heeft; en de strijd gaat slechts daarover, of zulks *vóór* dan of het *in* den Peloponnesischen oorlog geschied zij. Wanneer men nu echter met de gewaarwordingen en denkbeelden van het karakter der Architektuur van *Iktinos*, welke het Parthenon doet ontstaan, tot den Phigalischen tempel nadert, dan vindt men zich door menige welbeteekenende afwijking getroffen. Wel is waar, dat de buitenzijde tamelijk veel gelijkenis heeft, de Dorische zuilen, die aan den rand van den bovensten trap staan, welke den *peristyle* of de bedekte gaanderij vormen, hebben dezelfde verhoudingen, ook zijn de kapitelen, namelijk de Echmus zeer gelijkvormig behandeld; ook het balkwerk boven de zuilen en de voegen aan de zoldering der gaanderij beantwoorden aan den Attischen bouwstijl van dien tijd. Zeer in het oogloopend daarentegen wijkt de aanleg van het inwendige af van alle overigens bekende bouwwerken. De *cella* was namelijk *hypaetral*, zij had in het midden eene groote opening, door welke het heldere daglicht op het godsbeeld viel, dat in den achtergrond geplaatst stond; maar het balkwerk, hetwelk deze opening van beide lange zijden insluit, wordt niet, gelijk bij alle andere hijpaethraltempels, door dubbeld boven elkander geplaatste zuilen rijen, maar door Jonische halve zuilen gedragen, die tegen pilaren leunen, welke uit de wanden der Cella als uitspringen, waardoor niet, zoo als in de gewone dispositie een bijschip naast het groote schip der kerk, maar eenige zijkapellen op groote nissen ontstaan, die door de vooruitspringende pilaren en den wand der Cella ingesloten, en met fijn gebeiteld werk bedekt zijn. Als grond-oorzaak dezer geheel eigenaardige schikking kan men opgeven: dat men nu eenmaal eenen hijpaetralen tempel hebben wilde en toch geen plaats genoeg had, om naast het groote schip der kerk nog meer dan een nevenschip op eene niet kleinachtige wijze aan te brengen, dewijl de geheele tempel naauwelijks een vierde gedeelte van de oppervlakte des Parthenons beslaat. Voorzeker echter moet men bijzondere redenen gehad hebben, om die nissen en zijkapellen aan te brengen. De Baron *von Stackelberg* is van oordeel, dat zij misschien de bestemming hadden, om bij het offeren aangestoken drievoeten, altaren of standbeelden der muren of van andere godheden op te nemen; eene gedachte die gewis zeer natuurlijk is. De Heer Professor *Muller* meent echter, dat het nog meer in den antieken zin gedacht is, wanneer men zegt, dat zij bestemd waren, om de geloste-geschenken, inzonderheid de openbare, welke juist aan den hulprijken God *Epicurius Apollo*, die ter hulpe komt, in tijden van algemeenen nood, hetzij door oorlog of heerschende besmettelijke ziekte veroorzaakt, veelvuldig plegen aangeboden te worden, op te nemen. Zekerlijk zal het zeer doelmatig zijn geweest, dat bij den aanleg van den tempel, deze hier meer dan elders in het oog vallende behoefte in aanmerking genomen werd; dewijl toch, zoo als juist dit gebouw allerduidelijkst bewijst, de Griekscbe Architektuur in den tijd van haren bloei niets minder dan eene stijve herhaling van overoude vormen was, maar integendeel zich telkens aan het oogmerk en het doel van ieder bijzonder bouwkunstig werk met vrije ongedwongen levendigheid dienstbaar maakt. Behalve de Iönische zuilen (welker kapiteel zeer eenvoudig, en in vele opzigten van den later wettig geworden vorm afwijkend gemaakt is) komt nog eene enkele Korinthische zuil voor, welke in het midden tusschen de beide Jonische halve zuilen achter het Godsbeeld, stond, en, daar zij volgens het zeer waarschijnlijk vermoeden van den Heer *von Stackelberg* door gordijnen met die beide halve zuilen verbonden waren, het slot of uiteinde der *Cella* vormde. Dat die tempel geheel alleen, zonder volkomen aan eenig ander bouwstuk, dat men zou kunnen meenen aan hetzelve tot *model* gediend te hebben, op zichzelven stond, regtvaardigt het gebruik eener nieuwe en derde zuilenrij in dienzelfden tempel. De gedachte als of deze tempel latere *restauratien* zou ondergaan hebben, kan geen veld winnen, uit hoofde der naauwkeurige en stellige berigten, welke de schrijver geeft nopens de doorgaans zich zoo juist gelijk blijvende mechanische behandeling van alle de bijzondere deelen van dit tempelgebouw. Zeker heeft de schrijver gelijk, wanneer hij zegt, dat men het Korinthische Kapiteel langen tijd aan enkele plaatsen, waar anders juist behoefte aan decoratie was, aangewend heeft, voor dat men nog geheele tempels met Korintische zuilenrijen als het ware omtuinde: ook was de vorm daarvan langen tijd weifelend, en van den geest van uitvinding en den smaak des bouwmeesters afhankelijk. Het Phigalische Kapiteel heeft nog met een Jonisch Kapiteel veel gelijkvormigheid, en maakt van het beitelwerk, wanneer men het met den gewoonlijken vorm vergelijkt, spaarzaam gebruik; het sluit zich aan een Jonisch Kapiteel van Athene van zeer sierlijken arbeid aan, hetwelk Professor *Muller* verhaalt bij eenen Architekt te Londen gezien te hebben, waar het kanaal tusschen de twee voluten ook reeds met een sieraad van loofwerk getooid was.

(*Leidsche Courant van den 19den mei jl.*)

SCHEEPSBERIGTEN.

BATAVIA.

Aangekomen.

Mei 5 — Schoener *Katsoor*, Tiembang, van Bantam den 2den mei.

Vertrokken.

Mei 5—brik *Sla Horse Segave*, Sech Abdulla Bin Mochamat, naar Samarang.

Schepen liggende ter reede.

Zr. Ms. korvetten *Anna Paulowna*, *Komeet*, *Atalante*; schepen Louisa Prinses der Nederlanden, De Stad Rotterdam, De Vrouw Hendrika, Rosalie, Auguste, La Marie, De Hoop van Alblasserdam, Java; brikken Rubens, De Jonge Elizabeth, Louisa Augusta, Dorothea, Pieter en Karel, Margaretha Engeltina, Fatul Ghaijer, Dorothea; schoeners Kiap Tjinhien, Goankien, Rembang, Kassoor. — Eng. schepen Timmandra, Victoria, Persian, Borneo, Thomas Parson; brik Harriet. — Amerik. schip Emelij. — Zweedsche schip Calcutta.—Fransche brik L'Adelaide.—Chinesche jonken Hokgoan, Hongtjoen.

ADVERTENTIEN.

De Resident van Bantam, als daartoe gemagtigd, maakt bij dezen bekend, dat op donderdag den 14den dezer, te Bantam bij het gewezen fort, verkooping zal worden gehouden, van Gouvernements houtwerken, bestaande in jattibalken en jattizwalpen van verschillende lengte en dikte; zijnde dezelve dagelijks voor een ieder te zien.

De Resident voornoemd,
F. H. SMULDERS.

Ceram, *den 2den mei 1829.*

VASTGESTELDE PRIJZEN.

	Batavia.		Samarang.		Soerabaija.	
	guld.	*cents.*	*guld.*	*cents.*	*guld.*	*cents.*
Tarwen brood de 14 oncen.	„	25	„	30	„	33½
Varkens-vleesch het katje.	„	26½	„	50	„	36
Ossen-vleesch het pond. . .	„	20	„	16	„	18

MARKTPRIJZEN.

	Batavia.		Samarang.		Soerabaija.	
	guld.	*cents.*	*guld.*	*cents.*	*guld.*	*cents.*
Klapper-olie per takker of 33 bottels	11	50	9	50	6	33½
Idem per bottel.	„	40	„	30	„	„
Katjang-olie per takker . .	7	„	6	„	6	„
Idem per bottel.	„	25	„	20	„	„
Dempel-olie per pikel. . .	„	„	14	„	20	„
Rijst per koijang.	115	„	67	„	95 à 100	„
Idem per gantang.	„	56	„	12	„	24
Koffij per koijang.	„	„	„	„	660	„
Brandhout de vadem van 18 voeten op 6	13	50	15	„	12	„

EDICTALE CITATIE.

Alzoo President en Leden in den Raad van Justitie te Batavia, aan Mr. *J. Ruardi Tresling*, advokaat voor en van wege den sequester en curator ad lites van de insolvente boedels te Batavia, en als zoodanig administrerende de boedels van wijlen *Joseph Gregoire*, in leven meester schoenmaker; *Melkom Johannes*, in leven armenisch koopman; *Gerardus Resler*, in leven adjunct boekhouder bij het vendu-kantoor alhier, heeft verleend citatien bij edicte tegen alle en een iegelijk, die eenige actie of pretentie vermeenen te hebben, op en tegen de voornoemde boedels;

Zoo is het, dat ik ondergeteekende deurwaarder en gezworen exploiteur bij gemelden raad, dagvaard elk en een iegelijk, die eenige actie of pretentie op en tegen de voornoemde boedels vermeenen mogten te hebben, om op donderdag den 11den junij 1829, des morgens te half acht ure, in persoon dan wel bij gemagtigden te compareren ter rolle van meergemelden raad, ten einde aldaar hunne pretentien aan te geven en te verifieren, en voorts te hooren en zien procederen tot het judicium preferentie en concurrentie.

Aldus gepubliceerd en geafficheerd, na voorgaanden klokslag, van de puije van het raadhuis te Batavia, den 30sten april 1829.

De deurwaarder voornoemd,
L. J. JEEKEL.

VERKOOP VAN GOEDEREN.

Te koop, een engelsche koets; adres ter lands drukkerij.

—Onlangs ontvangen een assortiment, extra fraaije fransche chitzen, te bekomen bij

GONSALVES.

STERFGEVALLEN.

Heden overleed tot mijne bittere smart, mijn geliefde echtgenoot *Carel Johan Antoine Colson*, Ridder der Militaire Willems Orde 4de klasse en van het Legioen van Eer, in leven majoor kommandant van Padang, in den ouderdom van ruim 38 jaren, mij nalatende een eenige dochter, wier ouderdom haar belet dit verlies te beseffen. Hoedanig mij deze slag moet treffen, zal een ieder ligtelijk kunnen beoordeelen.

Weltevrede, *den 1sten mei 1829.* — MARIA JOHANNA COLSON, geboren *de Belange.*

—Op den 8sten november 1828, is te Leijden, in den ouderdom van ruim 47 jaren overleden, mijn hartelijk geliefde vader de weledele heer *Martinus Schreuder.*

J. M. SCHREUDER.

Batavia, *3 mei 1829.*

—Op den 3den november 1828, overleed te 's Hertogenbosch, vrouwe *Elisabeth Maria Verhagen*, echtgenoot van

A. H. M. SCHERPINGH, *1ste luitenant.*

NAGELATEN BOEDELS.

Krachtens autorisatien van den raad van justitie alhier, de insolvent bevondene boedels van wijlen *D. H. ten Kate van Loo*, *J. de Jongh*, *M. W. [illegible]*, *K. Westendorp* en *A. J. Bergers*, in leven ambtenaren; *H. G. J. Thelossen*, gepensioneerde ritmeester; *E. Walter*, gewezen directeur van het militair hospitaal te Djocjokarta; *A. C. Dolsma*, schoolonderwijzer en *S. Vetter*, particulier persoon, ter verder beheer en verevening aan den ondergeteekenden sequester en curator ad lites overgegeven zijnde, zoo worden allen en een iegelijk, die iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan gedachte insolvente boedels, versocht, daarvan binnen drie maanden, na dato dezer, aangifte of betaling te komen doen, ten bureele van

Batavia, *den 7den mei 1829.* — *Den sequester voornoemd,* FOCQUIN.

POST-KANTOOR.
BATAVIA.

Wordt ter kennis van het publiek gebragt, dat aan het postkantoor te Batavia paketten voor brieven geopend zijn, om te worden verzonden:

naar	schip	kapitein
Antwerpen,	*Ned. schip Louisa Augusta,*	Martin.
Idem,	*dito brik Rubens,*	Hamilton.
Rotterdam,	*dito brik De Jonge Elizabeth,*	Bruhn.
Dordrecht,	*dito schip Louisa Princes der Nederlanden,*	P. Sipkes.
Nederland,	*Eng. schip Timmandra,*	Barrich.
Idem,	*dito schip Borneo,*	Whichels.
Sinkapoer,	*dito schip Persian,*	Plunkett.
Stockholm,	*Zweedsche schip Calcutta,*	Molien.
Pontianak,	*Inlandsche praauw Taab,*	Intje Daud.

Batavia, *den 1sten mei 1829.* — *De postmeester,* P. A. BIK.

VERTREKKENDE PERSONEN.

Verkouteren is van voornemen naar Europa te vertrekken.

VERSCHILLENDE BEKENDMAKINGEN.

Bal bij *Zimmerman*, entre *f* 2.

Goenoengsaharie, *9 mei.*

TE BATAVIA TER LANDS DRUKKERIJ.